

Sygn. akt III AUz 79/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Marek Żurecki
Sędziowie :	SSA Tadeusz Szweda
	SSO del. Anna Petri (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania J. Ż. (Ż.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

w związku z zażaleniem ubezpieczonego J. Ż.

na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 6 grudnia 2016r., sygn. akt XI U 2096/16

postanawia: oddalić zażalenie.

/-/SSA T. Szweda /-/SSA M. Żurecki /-/SSO del. A. Petri

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUz 79/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach odrzucił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z 24 sierpnia 2016r., wydanej na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na mocy której odmówiono mu ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej z uwagi na brak nowych dowodów mających wpływ na prawo do tego świadczenia i podtrzymano treść decyzji odmownej z 2 czerwca 2004r.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, iż sprawa z odwołań ubezpieczonego od decyzji odmawiających mu prawa do emerytury górniczej była już trzykrotnie przedmiotem prawomocnych rozstrzygnięć sądowych. Każdorazowo zarówno odwołania, jak i apelacje ubezpieczonego były oddalane z uwagi na niezaliczenie mu do stażu pracy górniczej okresu nauki w szkole.

Po raz pierwszy organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej decyzją z dnia 5 października 1998r. Wyrokiem z dnia 10 listopada 1999r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 8 kwietnia 1999r. oddalającego jego odwołanie. W motywach rozstrzygnięcia wskazano, iż ubezpieczony legitymuje się stażem pracy górniczej w wymiarze 22 lat, 9 miesięcy i 7 dni, zamiast wymaganych 25 lat. Brak przy tym podstaw do zaliczenia mu do tej pracy okresu nauki w (...) Szkole (...) od 1 września 1964r. do 30 czerwca 1967r., podczas której w pierwszej i drugiej klasie odbywał praktykę na powierzchni i nie pracował pod ziemią, natomiast w trzeciej klasie co prawda miał już praktykę pod ziemią, ale nawet wówczas nie wykonywał pracy pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu. Miał przy tym wtedy status ucznia, a nie pracownika młodocianego, co dodatkowo wykluczało możliwość zaliczenia mu okresu nauki w szkole

do pracy górniczej. Postanowieniem z 14 marca 2000r. Sąd Apelacyjny w Katowicach odrzucił kasację ubezpieczonego, a zażalenie ubezpieczonego na to postanowienie oddalił

Sąd Najwyższy postanowieniem z 12 września 2000r.

Drugi raz organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej decyzją z 10 maja 2001r. Wyrokiem z dnia 20 listopada 2002r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 17 września 2001r. oddalającego jego odwołanie. Motywy rozstrzygnięcia były takie, jak w poprzedniej sprawie - brak 25 lat pracy górniczej, wynikający z braku możliwości zaliczenia do tej pracy okresu nauki w szkole górniczej. Następnie decyzją z 10 sierpnia 2004r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu od 1 maja 2004r. emeryturę na podstawie art. 39 ustawy emerytalnej.

Po raz trzeci organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej decyzjami z 2 czerwca 2004r., 5 września 2005r. i 26 października 2005r. Ubezpieczony wniósł odwołania również od tych decyzji. Wyrokiem z dnia 25 października 2007r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 25 kwietnia 2006r., którym w punkcie pierwszym odrzucono odwołanie w przedmiocie doliczenia do okresów składkowych okresu nauki

w (...) Szkole (...)

w okresie od 1 września 1964r. do 10 czerwca 1967r., a w punkcie drugim oddalono odwołanie w pozostałym zakresie. W motywach rozstrzygnięcia Sądy podniosły, iż kwestia doliczenia do stażu pracy górniczej okresu nauki była już przedmiotem prawomocnie zakończonych postępowań sądowych.

Dnia 10 sierpnia 2016r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z kolejnym wnioskiem o emeryturę górniczą. Ponownie domagał się w nim zaliczenia do pracy górniczej wskazanego wyżej okresu nauki. Nie załączył do niego nowych dokumentów, ani też

nie powołał się na nowe okoliczności. Rozpoznając ów wniosek, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję. Wskazał w niej, iż ubezpieczony nadal nie wykazał 25 lat pracy górniczej, do jakiej nie podlega zaliczeniu okres nauki od 1 września 1964r. do 30 czerwca 1967r., z uwagi na to, iż ubezpieczony miał wówczas status ucznia, a nie pracownika młodocianego, co zostało ustalone wyrokiem Sądu.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się przyznania mu prawa do emerytury górniczej i doliczenia do stażu pracy górniczej okresu nauki odbywanej przez niego od 1 września 1964r. do 10 czerwca 1967r.

Organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania argumentując, że ubezpieczony

nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę decyzji z 10 maja 2001r., a kwestia przyznania mu prawa do emerytury górniczej była już przedmiotem prawomocnych rozstrzygnięć, więc zachodzi przesłanka powagi rzeczy osądzonej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, analiza zgromadzonego materiału w sprawie dowodzi, że rozstrzygnięta zaskarżoną decyzją kwestia zaliczenia ubezpieczonemu okresu nauki w (...) Szkole (...)

od 1 września 1964r. do 10 czerwca 1967r. do stażu pracy górniczej celem uzyskania prawa do emerytury górniczej, była już przedmiotem trzech prawomocnych rozstrzygnięć sądowych. Każdorazowo ustalano wówczas, iż ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury górniczej, gdyż nie wykazał 25-letniego stażu pracy górniczej, a w spornym okresie był uczniem, a nie pracownikiem młodocianym.

Stąd też Sąd I instancji uznał, iż pomiędzy stronami toczyło się już wcześniej postępowanie zakończone prawomocnym orzeczeniem o charakterze merytorycznym i w niniejszym sporze zachodzi tożsamość stron postępowania oraz identyczność przedmiotu zaskarżenia. Ubezpieczony ponownie skarży bowiem fakt odmowy przyznania mu prawa do emerytury górniczej, z uwagi na nie zaliczenie okresu nauki w szkole od 1 września 1964r. do 10 czerwca 1967r. do stażu pracy górniczej. Dlatego też, powołując się na przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. i wystąpienie przesłanki powagi rzeczy osądzonej, Sąd ten odrzucił odwołanie.

Sąd Okręgowy nie znalazł przy tym podstaw do ponownego rozpoznania sprawy na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż wraz z ostatnim wnioskiem, ubezpieczony nie przedłożył dokumentów, które zawierałyby nowe dowody, ani też nie powołał się na nowe okoliczności, które miałyby wpływ na jego prawo do emerytury górniczej, bądź na zaliczenie spornego okresu do stażu pracy, które dotąd nie były brane pod uwagę w poprzednich postępowaniach sądowych. Zamiast tego, powołuje się wyłącznie na te same fakty i okoliczności, które były już przedmiotem analizy Sądów.

W świetle powyższego, Sąd I instancji uznał, że zachodzi ujemna przesłanka procesowa uniemożliwiająca merytoryczne rozpoznawanie sprawy. Ponowne odwołanie od decyzji, o której przedmiocie Sąd już prawomocnie rozstrzygnął, uzasadniało zarzut rzeczy osądzonej, który Sąd Okręgowy wziął pod uwagę z urzędu i odrzucił odwołanie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie wniósł ubezpieczony.

Domagał się rozpoznania jego odwołania podnosząc, że przysługuje mu prawo do świadczenia. Wskazał, że posiada ponad 26 lat i 4 miesiące okresów składkowych. Podkreślał, iż należy mu zaliczyć naukę zawodu w (...) Szkole (...), zatrudnienie w Zakładzie (...) w R., w (...) G. i w K. K..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią prawidłowo przytoczonego przez Sąd I instancji art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona. Jak wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998r. (II UKN 105/98; OSNP 1999/16/529), wszczynające postępowanie sądowe odwołanie od decyzji organu rentowego pełni rolę pozwu. Stąd też w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami sprawa jest w toku lub została już prawomocnie osądzona, sąd powinien odwołanie odrzucić na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Z uwagi na specyfikę spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, powaga rzeczy osądzonej w odniesieniu do stosunków ubezpieczenia społecznego ma jednak walor szczególny, który w pewien sposób ogranicza jej praktyczne znaczenie.

Generalnie przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu, wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania - co do zasady - uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Nie oznacza to jednak, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wydanie nowej decyzji przez organ rentowy zawsze uprawnia do wniesienia odwołania do sądu i nigdy nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej, bowiem o tożsamości przedmiotu sporu decyduje nie tylko tożsamość żądania zawarta w poszczególnych wnioskach skierowanych do organu rentowego, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu sądowym (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529).

Zgodnie z art. 366 k.p.c., prawomocny wyrok sądu ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami, zaś z mocy art. 316 § 1 k.p.c. rozstrzygnięcia sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ustalają treść łączącej strony stosunku prawnego na datę zamknięcia rozprawy. Drogę do ponownego rozpoznania sprawy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych otwiera jedynie zmiana okoliczności lub ujawnienie nowych dowodów. Gdy został złożony nowy wniosek o świadczenie, bez powołania się na nowe dowody lub okoliczności istniejące przed datą wydania decyzji oraz bez powołania się na nowe, późniejsze zdarzenia - wówczas zachodzi powaga rzeczy osądzonej w myśl art. 366 k.p.c. Jeśli organ rentowy wyda decyzję dotyczącą tej samej podstawy faktycznej i prawnej, która była objęta poprzednim wyrokiem, uzasadnioną brakiem przesłanek art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2016r., poz. 887 z późn. zm.), to w razie wniesienia odwołania od takiej decyzji, zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma powagę rzeczy osądzonej w sprawie z odwołania od decyzji wydanej wskutek złożenia kolejnego wniosku o to samo świadczenie, jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim prawomocnym wyroku sądu. Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 marca 2012r. (I UK 299/11; OSNP 2013/9-10/118).

Okolicznością, która spowodowała odrzucenie odwołania w rozpoznawanej sprawie było słuszne stwierdzenie przez Sąd I instancji, że kwestia dotycząca wypełnienia przez ubezpieczonego przesłanek nabycia prawa do emerytury górniczej została prawomocnie rozstrzygnięta we wcześniejszych sprawach prowadzonych między tymi samymi stronami. Sąd Okręgowy już trzykrotnie oddalał bowiem odwołania ubezpieczonego od decyzji odmawiających przyznania mu prawa do emerytury górniczej z powołaniem się na to, że ubezpieczony nie osiągnął 25 lat pracy górniczej z uwagi na brak podstaw do zaliczenia mu do tej pracy okresu nauki w (...) Szkole (...). Niespełnienie tej przesłanki stanowiło każdorazowo podstawę odmowy przyznania prawa do świadczenia. Do ostatniego wniosku o przyznanie emerytury górniczej z dnia 10 sierpnia 2016r., który obecnie podlega rozpoznaniu, ubezpieczony nie dołączył żadnych nowych dowodów, ani też nie powołał się na nowe okoliczności dające podstawę do przyjęcia, iż jego staż pracy górniczej jest dłuższy. Dlatego też zaskarżoną decyzją organ rentowy prawidłowo odmówił mu ponownego ustalenia prawa do emerytury, bowiem - z uwagi na zakres związania organu rentowego treścią poprzednich prawomocnych wyroków, nie ziściły się przesłanki ponownego ustalenia prawa do emerytury, określone w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w postaci 25-letniego stażu pracy górniczej. Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja opiera się więc na tej samej podstawie faktycznej, co wydane uprzednio prawomocne wyroki sądu oddalające

jego żądanie ustalenia prawa do emerytury górniczej. Podstawę tę stanowi brak wymaganego stażu pracy górniczej. Skoro organ rentowy wydał decyzję dotyczącą tej samej podstawy faktycznej i prawnej, która była już objęta poprzednim prawomocnym wyrokiem Sądu, to odwołanie od niej nie mogło być merytorycznie rozpoznane z uwagi na powagę rzeczy osądzonej.

W świetle powyższego uznać należy, iż Sąd Okręgowy doszedł do słusznego przekonania, że w obecnym postępowaniu zachodzą przesłanki odrzucenia odwołania na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Kwestia dotycząca niespełnienia przez ubezpieczonego przesłanek nabycia prawa do emerytury górniczej w postaci braku wymaganego stażu pracy górniczej i możliwości zaliczenia do niej okresu nauki została już prawomocnie przesądzona w powołanych na wstępie rozstrzygnięciach. Skoro ta przesłanka warunkująca nabycie prawa do emerytury górniczej nie uległa zmianie, to wobec braku nowych dowodów, Sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie mógłby poczynić ustaleń sprzecznych z prawomocnie osądzoną już sprawą, bowiem naruszałoby to powagę rzeczy osądzonej wynikającą z poprzednich prawomocnych rozstrzygnięć. Wniosek ten jest niezależny od tego, że rozpoznawane odwołanie dotyczy nowej decyzji organu rentowego niebędącej dotąd przedmiotem rozpoznania.

Tym samym, należy przyjąć, że w poprzednim orzeczeniu została prawomocnie przesądzona kwestia braku uprawnień emerytalnych ubezpieczonego wywodzonych z tej samej podstawy faktycznej i prawnej, jaka występuje w niniejszym postępowaniu. Sąd I instancji zasadnie w tej sytuacji uznał, że rodziło to konieczność odrzucenia odwołania na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Skoro zatem przedmiot sporu w zakresie żądania przyznania prawa do emerytury górniczej z uwzględnieniem nauki w (...) Szkole (...) jest tożsamy z przedmiotem poprzednio prowadzonych sporów, podobnie, jak tożsamy jest ich stan faktyczny i prawny, przeto niniejszą sprawę Sąd I instancji słusznie uznał za sprawę o to samo, w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Doszedł przy tym do słusznego przekonania, iż prowadzenie pomiędzy stronami kolejnego procesu o to samo jest prawnie niedopuszczalne, bowiem w myśl art. 379 pkt 3 k.p.c., prowadziłoby to do nieważności postępowania.

Zauważyć na koniec należy, iż nowe dowody przedstawione przez ubezpieczonego po wydaniu zaskarżonego postanowienia mogą stanowić podstawę do złożenia przez niego do organu rentowego nowego wniosku o emeryturę górniczą. Jako spóźnione nie mogą jednak mieć wpływu na ocenę zasadności zaskarżonego orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

/-/SSA T. Szweda /-/SSA M. Żurecki /-/SSO del. A. Petri

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR